

UGO MARAZZI, *Tevārîh-i Al-i 'Osmân. Cronaca anonima ottomana in trascrizione ebraica (dal manoscritto Heb. e 63 della Bodleian Library)*

[Musevi harfleriyle türkçe yazılı bir anonim Tevârîh-i Âli Osman]. Napoli 1980, XV-181 S. Istituto Universitario Orientale. Seminario di Studi Asiatici, Series Minor XII. 30.000 liret.

Türk ekini üzerinde çalışanlar çeşitli alfabeler ile yazılmış türkçe düşün ve dinsel yapıtların önemi üzerinde zaman zaman durmuşlardır. Bir arada yaşamının verdiği bir zorunlulukla alışılmış alfabeler dışında yazılmış metinler türlü yönlerle ele alınmıştır. Bu arada konu edeceğimiz yapıt, örneği çok az görünen bir özelliktir. Musevi harfleri ile türkçe yazılmış bir osmanlı tarihi kronoğidir. Genellikle dinsel yapıtlar kaleme alınmış ve araştırmacıların ilgisini çekmiş ve incelenmişken, bu kez tam bir tarih metni araştırmacıların yararına sunulmuştur. Bir girişten sonra kaynakçanın verilmesi izlenmiş ve metnin Bodleian kütaphğındaki nüshasının fotokopisi de ihmal edilmemiştir. Latin alfabesi ile yapılan çeviriyazının dipnotlarında Giese metni diye tanınan Tevarih-i Al-i Osman'dan arap harfleriyle nakiller yapılmıştır. Girişte de belirtildiği üzere metin özgün değildir. Osmanlı devletinin kuruluşundan H. 824 - H. 1421 e dek uzanan olayları içeren bir metindir. XVI. yüzyılda İstanbul ve Selanik kentlerinde kopya edilmiştir. Bunların karşılaştırılmasını yapan U. Marazzi bazı satırların okunmasını ve anlaşılmasını kolaylaştırmıştır. 46 sayfa tutan metinden sonra Sözlük (Lessico) verilmiştir. Özel adlar ve yer isimlerini de içeren bir sözlük latin alfabesine göre hazırlanmıştır. S. 47-144). Metin içinde hangi varak ve satırlarda nasıl geçtiği de anlamları vererek konmuştur. Son kısım musevi alfabesine göre hazırlanmış dizindir.

Kitabın yayının gerçekleştiren U. Marazzi yeni yetişmekte olan bir türk-bilimcidir. Dil konularına ilgi duyduğu için kitabın tarihsel yönden önemine değinmemiştir. Kaldı ki yeni bilgiler getirmediği bu metni daha önce ele almış kişiler tarafından açıklanmıştır. Şimdiye dek slav, yunan, ermeni harfleriyle yayınlanmış kitaplar üzerinde araştırmalar yapılmış iken ibrani harfleriyle yapılanı (belki İsrail'de bu sıralarda yapılan hariç) bulunmuyordu. Vatikan Kütaphğında süriyan harfleriyle yazılmış türkçe metinler üzerinde çalışacağını haber veren araştırmacının bu olumlu çalışmasını kutlamamız gerekir.

DR. MAHMUT H. ŞAKIROĞLU

